

Карвацький А. М.,
аспірант кафедри правосуддя
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
юридичний факультет
ORCID ID: 0000-0002-5365-8303

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2020.1/173-180>

УДК 343.14

ВИКРИВАЧІ КОРУПЦІЇ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Анотація. 17 жовтня 2019 року Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції», в якому були запропоновані зміни до КПК України. З набуттям чинності законом 01 січня 2020 року у КПК України відповідно до Розділу II «Прикінцеві положення» було внесено 11 змін, серед яких і такі, що стосуються початку досудового розслідування. Однак Закон створює низку проблем у цій частині.

Мета статті – окреслити проблеми імплементації Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» у кримінальне процесуальне законодавство та запропонувати шляхи їх вирішення.

У дослідженні констатовано, що необхідність прийняття змін до законодавства України з приводу захисту прав викривачів викликана потребою посилення існуючих механізмів запобігання корупції. Разом із тим, вказана проблема залишалася невирішеною тривалий час, про що неодноразово зазначали як закордонні, так і вітчизняні фахівці. Автор наголосив, що проблема захисту викривачів злочинів є ширшою, ніж проблема захисту лише викривачів корупції. При цьому у Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» акцентовано увагу саме на останніх, залишаючи невирішеною проблему захисту викривачів інших злочинів. Разом із тим, аналіз змін, які внесені у КПК України, дає підстави констатувати низку недоліків у нормах Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції». Зокрема, у ч. 3 ст. 60 КПК України внесені зміни щодо «заявника-викривача», якого наділено ширшими правами, ніж інших заявників – правом отримувати інформацію про стан досудового розслідування. Однак не можна чітко з'ясувати, що саме розуміється під «станом досудового розслідування», адже такого визначення у законодавстві не передбачено. Також автор звертає увагу на нову вимогу до слідчого про інформування Національного агентства з питань запобігання корупції у разі надходження від викривачів інформації про корупцію, яка стала приводом для відкриття кримінального провадження. Обґрунтовується, що таку вимогу слід покласти саме на прокурора – процесуального керівника. Звернено увагу на проблематику процесуального статусу такого заявника та набуття ним статусу свідка у кримінально-

му провадженні. Ще одна проблема, яку піднімає автор, створення регулярних каналів для повідомлення інформації викривачами, а саме відсутність визначеного переліку органів, які зобов'язані створити ці канали.

Констатуючи необхідність існування в українському законодавстві механізму захисту викривачів (і не тільки викривачів корупції), автор наголошує, що такий механізм має бути реалізований через належні правові процедури, а особливо в кримінальному процесуальному законодавстві, що дозволить також виконати завдання кримінального провадження, визначені у ст. 2 КПК України.

Ключові слова: викривач, корупція, регулярні канали, заявник, НАЗК.

Постановка проблеми.

17 жовтня 2019 року Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції»¹, в якому, серед іншого, з метою імплементації механізму захисту прав викривачів в українському законодавстві були запропоновані зміни до КПК України. Так, з набуттям чинності цим Законом 01 січня 2020 року у КПК України відповідно до Розділу II «Прикінцеві положення» було внесено одинадцять змін, серед яких і такі, що стосуються початку досудового розслідування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Потреба врегулювання статусу викривачів корупції та їх захисту здебільшого була предметом дослідження вчених-адміністративістів. Питаннями захисту викривачів корупції у своїх дослідженнях займалися такі вчені, як О. Нестеренко, О. Шостко, Л. Бутенко, В. Василичук, В. Бенедик, П. Комірчий та інші. Разом із тим, із прийняттям та набуттям чинності вказаним Законом виникає низка проблем правозастосування та колізії норм, зокрема в частині змін, внесених в КПК України.

Мета статті – окреслити проблеми імплементації Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» у кримінальне процесуальне законодавство та запропонувати шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Прийняття цього Закону відбувалося у період так званого «турборежиму» у діяльності Верховної Ради України, що зумовило його досить швидке опрацювання та брак часу на якісне опрацювання його тексту як науковцями, так і практиками. Серед іншого, це зумовило те, що вже 26 лютого 2020 року у Верховній Раді України був зареєстрований законопроект із реєстраційним номером 3127 «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо питання про виплату винагороди викривачу)». Його мета – виправити недолік у процедурі, передбаченій цим Законом, щодо виконання рішення суду про виплату нагороди викривачу органами Державної казначейської служби². Однак недоліки запропонованого у Законі механізму імплементації відповідних змін до КПК України, на жаль, цим не вичерпуються.

Слід зазначити, що необхідність прийняття змін до законодавства України з приводу захисту прав викривачів була продиктована потребою посилення існуючих механізмів запобігання корупції. Крім цього, у звіті Антикорупційної мережі ОЕСР для країн Східної Європи та Центральної Азії передбачалася рекомендація 13.3 такого змісту: «Розглянути потребу ухвалення окремого закону щодо захисту викривачів відповідно до міжнародних стандартів та добрих практик».

У пояснювальній записці до проекту Закону України «Про внесення змін

¹ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66253> дата звернення 12.02.2020

² Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо питання про виплату винагороди викривачу) <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68246> дата звернення 12.02.2020

до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції» вказано, що метою законопроекту є визначення правового статусу викривачів – осіб, що повідомили про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, встановлення прав, гарантій та механізмів захисту таких осіб та пріврівняних до них осіб.

Утім, така необхідність не зводиться винятково до запобігання саме корупції як негативному суспільно-правовому явищу. Так, у рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи CM/Rec(2014)7 щодо захисту викривачів визначено дефініцію викривача: це будь-яка особа, яка повідомляє або розкриває інформацію про загрозу або шкоду суспільним інтересам у контексті їхньої робочої діяльності незалежно від того, чи є це публічним або приватним сектором.¹ Таким чином, в українському законодавстві передбачений лише механізм захисту викривачів корупції, а не викривачів загалом у розумінні рекомендації CM/Rec(2014)7.

Разом із тим, більш глибокий аналіз змін, які внесені до КПК України, дає підстави констатувати низку недоліків, допущених у нормах Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції».

У ч. 3 ст. 60 КПК України внесені зміни, відповідно до яких заявник, який є викривачем, крім передбачених цією статтею прав, має право в порядку, встановленому Законом України «Про запобігання корупції», отримувати інформацію про стан досудового розслідування, розпочатого за його заявою чи повідомленням. Таким чином у КПК України з'явився «заявник-викривач», якого наділено ширшими правами порівняно з іншими заявниками. При цьому слід звернути увагу на те, що посилання у цій нормі на порядок, встановлений Законом України «Про запобігання корупції», на нашу думку, є не зовсім коректним. Так,

у ч. 1 ст. 1 КПК України чітко передбачено, що порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України. У ч. 2 цієї статті передбачено, що кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Кодексу та інших законів України. Таким чином, у частині отримання викривачем інформації про стан досудового розслідування Закон України «Про запобігання корупції» формально можна віднести до кримінального процесуального законодавства.

Утім, слід визначитися з тим, що саме розуміти під «станом досудового розслідування», адже такого визначення у законодавстві не передбачено взагалі. На нашу думку, як порядок надання такої інформації «заявнику-викривачу», так і визначення терміна «стан досудового розслідування» слід було б передбачити у тексті положень КПК України. Вказане забезпечило б дотримання принципу юридичної визначеності та унеможливило довільне тлумачення цього терміна правозастосовними органами і, що найважливіше, закріплювало б реальне, а не ілюзорне право викривача на інформацію про досудове розслідування, яке було розпочате за його заявою.

Крім цього, ст. 214 КПК України була доповнена частиною дев'ятою такого змісту: «Слідчий протягом 24 годин з моменту внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань у письмовій формі повідомляє Національне агентство з питань запобігання корупції про початок досудового розслідування за участю викривача, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені частиною п'ятою цієї статті».

До цього формулювання, на наш погляд, слід висловити низку застережень.

¹ Recommendation CM/Rec(2014)7 and explanatory memorandum <<https://rm.coe.int/16807096c7>> дата звернення 12.02.2020

По-перше, відповідно до ч. 9 ст. 214 КПК України обов'язок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) про початок досудового розслідування покладається винятково на слідчого.

Згідно з п. 5 ч. 1 ст. 3 КПК України досудове розслідування – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Разом із тим, відповідно до ч. 1 ст. 214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР. Таким чином обов'язок інформування НАЗК логічним було б покласти не лише на слідчого, як це зроблено у ч. 9 ст. 214 КПК України, а й на прокурора, що кореспондується із його обов'язком внесення відомостей до ЄРДР після подання відповідної заяви, який передбачено п. 1 ч. 2 ст. 36 та ч. 1 ст. 214 КПК України.

З іншого боку, такий обов'язок можна взагалі покласти лише на прокурора з огляду на наступні міркування. Так, відповідно до ч. 1 ст. 40 КПК України слідчий несе відповідальність за законність та своєчасність здійснення процесуальних дій. Згідно з ч. 6 ст. 214 КПК України слідчий невідкладно у письмовій формі повідомляє керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування, підставу початку досудового

розслідування та інші відомості, передбачені ч. 5 ст. 214 КПК України. Фактично на цьому етапі відбувається визначення суб'єктів конкретного кримінального провадження та розподіл обов'язків між ними: після внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР керівником органу досудового розслідування визначається слідчий (або група слідчих), який здійснюватиме досудове розслідування, а на виконання вимог ч. 1 ст. 37 КПК України керівником органу прокуратури має бути визначений прокурор – процесуальний керівник досудового розслідування. В контексті розгляду цього питання, на наш погляд, слід погодитися з А. Лапкіним, який зазначає, що покладення на прокурорів організації досудового розслідування разом із процесуальним керівництвом ним дозволяє розглядати діяльність прокурора у досудовому кримінальному провадженні з позицій менеджменту досудовим розслідуванням; участь прокурора у досудовому розслідуванні, яка за своєю правовою природою має процесуальний характер, набуває організаційно-управлінських рис і реалізується на таких етапах, як розподіл службових обов'язків, інформаційно-аналітичне забезпечення, планування, робота по виконанню запланованих завдань, облік, звітність і контроль виконання.¹ Таким чином учений веде мову про прокурора-процесуального керівника як «менеджера» досудового розслідування. Цілком поділяючи таку думку, вважаємо за необхідне запропонувати змінити формулювання нової ч. 9 ст. 214 КПК України, визначивши прокурора як суб'єкта, відповідального за відповідне інформування НАЗК.

Необхідність існування механізму інформування заявника, який є викривачем, про стан досудового розслідування важко поставити під сумнів. Разом із тим слід звернути увагу на формулювання ч. 3 ст. 60 КПК України, у якій зазначено про те, що заявник, який є викривачем,

¹ А Лапкін, Прокурор як менеджер досудового розслідування (Правовий часопис Донбасу 2018) <http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pppd_2018_1_30.pdf> дата звернення 12.02.2020

крім передбачених цією статтею прав, має право в порядку, встановленому Законом України «Про запобігання корупції», отримувати інформацію про стан досудового розслідування, розпочатого за його заявою чи повідомленням. Так, не виникає застережень з приводу звернення заявника, який є викривачем, до уповноваженого органу із заявою, в якій він просить проінформувати його про стан досудового розслідування. Але чи має на це право заявник, який є викривачем, якщо зміниться його процесуальний статус у цьому кримінальному провадженні?

Таку ситуацію легко уявити, оскільки заявник є таким учасником кримінального провадження, який досить часто змінює свій процесуальний статус (потерпілий, свідок, законний представник тощо). Так заявник, який є викривачем, у силу своєї активної громадянської позиції звертається до уповноваженого органу із заявою чи повідомленням про корупційне правопорушення, повідомляє також і певну інформацію, яка потенційно є предметом доказування у кримінальному провадженні, яке відкрите за його заявою. Оскільки будь-яке кримінальне провадження передбачає діяльність уповноважених осіб, спрямовану серед іншого на збирання доказів, а процесуальним джерелом доказів згідно з ч. 2 ст. 84 КПК України є, крім іншого, показання, то саме шляхом отримання показань можна процесуально зафіксувати інформацію, яку може повідомити заявник, який є викривачем. Показання заявника, який є викривачем, фіксуватимуться у протоколі допиту його як свідка, адже свідком згідно з ч. 1 ст. 65 КПК України є фізична особа, якій відомі або можуть бути відомі обставини, що підлягають доказуванню під час кримінального провадження, і яка викликана для давання показань. У КПК України немає жодних застережень з приводу можливості допиту заявника, у т. ч. заявника, який є викривачем як свідок.

Отже, заявник, який є викривачем, з моменту виклику його для давання по-

казань набуває процесуального статусу свідка у кримінальному провадженні. У зв'язку із цим виникає проблема «подвійності» його процесуального статусу – така особа не перестає бути викривачем як у розумінні КПК України, так і в розумінні Закону України «Про запобігання корупції», однак обсяг прав свідка, які перераховані у ч. 1 ст. 66 КПК України, не повністю корелюється із обсягом прав викривача. Це пояснюється, насамперед, відсутністю у свідка права отримувати інформацію про стан досудового розслідування. Адже заявник-викривач, який викликаний для давання показань як свідок у кримінальному провадженні, отримує статус «свідка-викривача», однак такий статус у чинному кримінальному процесуальному законодавстві не передбачений. Отже виникає колізія правового регулювання з приводу права «свідка-викривача» отримати інформацію про стан досудового розслідування відповідного кримінального провадження. За таких обставин неможливо однозначно говорити, наприклад, про правомірність або неправомірність відмови з боку слідчого, прокурора надати такій особі інформацію про стан досудового розслідування, посилаючись на відсутність у ч. 1 ст. 66 КПК України права свідка на отримання такої інформації.

У контексті викладених положень дискусійним також залишаються питання, пов'язані із повідомленням викривачами інформації уповноваженим органам. У ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» були внесені зміни, а саме визначення внутрішніх, зовнішніх та регулярних каналів повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закону). Так, регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону визначені як шляхи захищеного та анонімного повідомлення інформації викривачем

НАЗК, іншому суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація. Такі регулярні канали обов'язково створюються спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, органами досудового розслідування, органами, відповідальними за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншими державними органами, установами, організаціям (ч. 1 ст. 1).¹

При цьому виникає логічне питання з приводу того, кого саме вважати «іншими державними органами». Відповідно до положень ч. 4 ст. 53 Закону регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону – шляхи захищеного та анонімно-го повідомлення інформації викривачем НАЗК, іншому суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація. Регулярні канали обов'язково створюються спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, органами досудового розслідування, органами, відповідальними за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншими державними органами, установами, організаціями.²

З огляду на таке викладення зазначених правових норм виникатимуть певні труднощі щодо визначення переліку таких суб'єктів-адресатів. Так, відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції – органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України (далі – НАБУ), НАЗК.

Вичерпний перелік органів досудового розслідування наведений у ст. 38 КПК України: 1) слідчі підрозділи ор-

ганів Національної поліції, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органів Державного бюро розслідувань (далі – ДБР); 2) підрозділи детективів, підрозділ внутрішнього контролю НАБУ.

Таким чином можна чітко визначити, що регулярні канали обов'язково створюються органами НАЗК, прокуратури, Національної поліції, НАБУ, СБУ, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, ДБР. Перелік же органів, відповідальних за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, інших державних органів, установ, організацій не є чітко визначеним. Тому відповідні положення Закону можна тлумачити у довільний спосіб. Але в такому разі, по-перше, згаданий недолік у формулюванні явно не буде ефективною гарантією того, що особа зможе звернутися через регулярний канал до одного з «інших державних органів», оскільки такого каналу просто може бути не створено цим державним органом; по-друге, таке формулювання допускає порушення принципу юридичної визначеності. Принцип юридичної (правової) визначеності є складовою принципу «доброго врядування» («Good Governance») і «належної адміністрації» (встановлення процедури і її дотримання) та частково збігається з принципом законності (чіткість і передбачуваність закону, вимоги до «якості» закону).

Висновки. Констатуючи необхідність існування в українському законодавстві механізму захисту викривачів (і не тільки викривачів корупції), слід подбати про те, щоб такий механізм міг бути реалізований через належні правові процедури, а особливо в кримінальному процесуальному законодавстві, що дозволить також виконати завдання

¹ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66253> дата звернення 12.02.2020

² Закон України «Про запобігання корупції» <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>> дата звернення 12.02.2020

кримінального провадження, визначені у ст. 2 КПК України, а саме захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив

кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

REFERENCES

LIST OF LEGAL DOCUMENTS

LEGISLATION

1. Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro zapobihannia koruptsii» shchodo vykryvachiv koruptsii [Draft Law on Amendments to the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» regarding Whistleblowers of Corruption] <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66253> (data zvernennia 12.02.2020) [in Ukrainian].
2. Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy (shchodo pytannia pro vyplatu vynahorody vykryvachu) [Draft Law on Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine (regarding the issue of payment of remuneration to a whistleblower)] <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68246> (data zvernennia 12.02.2020) [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy «Pro zapobihannia koruptsii» [Law of Ukraine «On Prevention of Corruption»] <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>> (data zvernennia 12.02.2020) [in Ukrainian].

WEB SITE

4. Recommendation CM/Rec(2014)7 and explanatory memorandum <<https://rm.coe.int/16807096c7>> (data zvernennia 12.02.2020) [in Ukrainian].
5. A Lapkin, Prokuror yak menedzher dosudovoho rozsliduvannia [Prosecutor as pre-trial investigation manager] (Pravovyi chasopys Donbasu 2018) <http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pppd_2018_1_30.pdf> (data zvernennia 12.02.2020) [in Ukrainian].

Karvatskyi A.,

PhD Researcher

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID ID: 0000-0002-5365-8303

DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2020.1/173-180>

WHISTLEBLOWERS OF CORRUPTION: SOME PROBLEMATIC ISSUES OF IMPLEMENTATION IN CRIMINAL PROCEDURAL LEGISLATION

Annotation. On October 17, 2019, the Verkhovna Rada of Ukraine adopted the Law of Ukraine «On Amendments to the Law of Ukraine» On Prevention of Corruption «Concerning Whistleblowers of Corruption», which proposed amendments to the CPC of Ukraine. With the entry into force of the law on January 1, 2020, following Section II «Final Provisions», 11 amendments were made to the CPC of Ukraine, including those related to the beginning of the pre-trial investigation. However, this law creates some problems in this area.

The purpose of the article is to outline the problems of implementation of the Law of Ukraine «On Amendments to the Law of Ukraine» On Prevention of Corruption «Concerning Detectors of Corruption» in the criminal procedure legislation and to suggest ways to solve them.

The study states that the need to adopt amendments to the legislation of Ukraine on the protection of whistleblowers' rights is caused by the need to strengthen existing mechanisms to prevent corruption. At the same time, this problem remained unresolved for a long time, which was repeatedly noted by both foreign and Ukrainian experts. The author stressed that the problem of protecting whistleblowers is broader than the problem of protecting only the whistleblowers of corruption. At the same time, the Law of Ukraine «On Amendments to the Law of Ukraine» On Prevention of Corruption «Concerning Whistleblowers of Corruption» focuses on the latter, leaving unresolved the problem of protecting detectives of other crimes. At the same time, the analysis of the changes made to the CPC of Ukraine gives grounds to state some shortcomings in the norms of the Law of Ukraine «On Amendments to the Law of Ukraine» On Prevention of Corruption «regarding whistleblowers.» In particular, in Part 3 of Art. 60 of the CPC of Ukraine amended the «whistleblower applicant», who is endowed with broader rights than other applicants – to receive information on the status of the pre-trial investigation. However, it is not clear what exactly is meant by «pre-trial investigation», as such a definition is not provided by law. The author also draws attention to the new requirement for the investigator to inform the National Agency for the Prevention of Corruption in the event of information from whistleblowers about corruption, which became the reason for the opening of criminal proceedings. It is substantiated that such a requirement should be imposed on the prosecutor – the head of the procedure. Attention is drawn to the problems of the procedural status of such an applicant and his acquisition of the status of a witness in criminal proceedings. Another issue raised by the author is the problem of creating regular channels for communicating information by whistleblowers, namely the lack of a specific list of bodies that are obliged to create these channels.

Noting the need for a mechanism in Ukraine to protect whistleblowers (and not only whistleblowers), the author emphasizes that such a mechanism should be implemented through appropriate legal procedures, and especially in criminal procedure law, which will also fulfill the tasks of criminal proceedings defined in Art. . 2 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Key words: Whistleblower, corruption, regular channels, applicant, NACP.

Стаття надійшла до редакції журналу 14.02.2020